

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUBOSSTEM

ŠTVRŤROČNÝ KOMENTÁR K POLITIKE OBOZRETNOSTI NA MAKROÚROVNI

JÚL 2017

Obsah

Obsah	2
Úvod	3
1 Hodnotenie situácie Národnou bankou Slovenska	5
2 Rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni	8
Príloha A Vybrané indikátory podľa hlavných kategórií rizík	13
Príloha B Proticyklický kapitálový vankúš	14

Úvod

Stabilita finančného systému je nevyhnutným predpokladom fungovania ekonomiky. Ide o široký koncept od bezpečnosti bankových vkladov a iných podobných produktov až po plynulé fungovanie trhu úverov postavené na zodpovednom prístupe finančných inštitúcií a ich klientov. Cieľom politiky obozretnosti na makroúrovni je prispievať k finančnej stabilite najmä budovaním vyššej odolnosti finančného sektora v dobrých časoch, keď sa riziká spravidla ešte len formujú. Jej cieľom môže byť aj predchádzanie kumulácii systémových rizík, čo následne zmierňuje zraniteľnosť ekonomiky v čase krízy.

Makroprudenciálnu politiku vykonáva predovšetkým Národná banka Slovenska, formálne jej táto povinnosť vyplýva zo zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom. Národná banka Slovenska môže pri výkone makroprudenciálnej politiky použiť viaceré nástroje (od zmiernenia špecifického rizika až po plošné zvýšenie požiadavky na kapitál) ako aj formy ich použitia (od upozornenia na riziko až po zákonnú povinnosť)¹. Dodatočné sprísňovanie nástrojov makroprudenciálnej politiky je aj v kompetencii Európskej centrálnej banky.

Dôležitou časťou výkonu politiky obozretnosti na makroúrovni je pravidelné štvrťročné hodnotenie vývoja v oblasti finančnej stability, ktorého súčasťou je aj rozhodnutie Bankovej rady NBS o prípadnom použití jednotlivých nástrojov. Napĺňanie základného cieľa, teda udržiavanie finančnej stability, je hodnotené prostredníctvom sledovania piatich predbežných cieľov²:

1. Zmiernenie a zabránenie nadmernému úverovému rastu a dlhovému financovaniu
2. Zmiernenie a zabránenie nadmernému nesúladu splatností a strate trhovej likvidity
3. Obmedzenie koncentrácie priamych a nepriamych expozícií
4. Obmedzenie systémového vplyvu nedostatočne zladených stimulov s cieľom znížiť morálny hazard
5. Zvýšenie odolnosti finančných infraštruktúr

Prvý predbežný cieľ je zameraný na zabránenie nadmernému rastu úverov a iného dlhového financovania, keďže práve tento trend je všeobecne označovaný za jeden z hlavných dôvodov ekonomickej a finančnej krízy. Vzhľadom na tradičný charakter slovenského finančného trhu ide o veľmi dôležitý cieľ. Väčšina významných trendov, ako aj rizík v domácom bankovom sektore, je spojená s trhom úverov domácnostiam a podnikom. Slovensko patrí medzi krajiny s najvyšším podielom úverov domácej ekonomike na celkovej bilancii, pričom väčšina príjmu bánk pochádza práve z tejto aktivity.

Druhý predbežný cieľ sa týka zabránenia nadmernému časovému nesúladu splatností aktív a pasív v bilancii bánk. Inými slovami splatnosť aktívnych operácií by sa nemala významne odlišovať od splatnosti zdrojov bánk. Napriek tomu, že úlohou bánk je sprostredkovať financovanie dlhodobých aktív (úvery) krátkodobými pasívami (vklady), skúsenosti ukázali, že nadmerný časový nesúlad aktív a pasív prehlbuje zraniteľnosť finančného systému a prispieva k tvorbe ekonomických a finančných nerovnováh.

---

¹ Viac o nástrojoch na <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/politika-obozretnosti-na-makrourovni2>.

² Predbežné ciele boli definované v nadväznosti na Odporúčanie Európskeho výboru pre systémové riziká zo 4. apríla 2013 o predbežných cieľoch a nástrojoch makroprudenciálnej politiky (ESRB/2013/1).

Tretím predbežným cieľom je obmedzenie koncentrácie priamych aj nepriamych expozícií. Priama koncentrácia spravidla súvisí s významným vystavením, napr. voči domácnostiam, verejnej správe, alebo určitému segmentu hospodárstva. Nepriame expozície vznikajú prostredníctvom vzájomného prepojenia finančných a nefinančných inštitúcií. Zvýšená koncentrácia je dlhodobou štrukturálnou črtou domáceho finančného sektora. Vyplýva to najmä zo štruktúry slovenskej ekonomiky, ktorá je do veľkej miery závislá od malého počtu vybraných odvetví, ale aj z koncentrácie pohľadávok, resp. zdrojov financovania sa bánk vo vzťahu k niektorým klientom, resp. skupinám klientov. Ďalšou významnou charakteristikou slovenského bankového sektora je vysoký podiel domácich štátnych dlhopisov v bilanciách bánk.

Štvrtým predbežným cieľom je zmiernenie systémového rizika súvisiaceho s nesprávne nastavenou motiváciou finančných inštitúcií a ich klientov. Primárnym cieľom je zníženie rizika morálneho hazardu súvisiaceho s existenciou systémovo významných finančných inštitúcií. Kým však v rámci tretieho predbežného cieľa sa sleduje koncentrácia z dôvodu možného dopadu na jednotlivé banky, resp. na bankový sektor, pri systémovo významných inštitúciách sa koncentrácia sleduje z dôvodu veľkosti dopadu prípadného zlyhania danej inštitúcie na finančný a reálny sektor. V neposlednom rade existujú príklady vzniku morálneho hazardu aj pri odmeňovaní manažmentu finančných inštitúcií alebo nastavení spolupráce s finančnými sprostredkovateľmi.

Piatym predbežným cieľom je zvýšenie odolnosti finančnej infraštruktúry. Najdôležitejšou súčasťou finančnej infraštruktúry na Slovensku sú najmä platobné systémy (Target 2, SIPS), Fond ochrany vkladov a systémy zúčtovania cenných papierov. Ich spoľahlivé fungovanie je významným predpokladom finančnej stability na Slovensku.

Štvrtročný komentár k politike obozretnosti na makroúrovni je štruktúrovaný podľa uvedených cieľov v súlade s odporúčaním (ESRB/2013/1). Obsahuje najmä analytické hodnotenie situácie (opierajúce sa o indikátory v prílohe), ktoré je podkladom pre rozhodnutie Národnej banky Slovenska. Tabuľky a grafy v prílohe vychádzajú z údajov k 31.03.2017, ale kvalitatívne hodnotenie zohľadňuje aj informácie dostupné k dátumu predloženia komentára.

Dokument je rozdelený na tri časti. V prvej časti je prezentovaná stručná analýza s hodnotením najvýznamnejších zmien z hľadiska systémového rizika v aktuálnom štvrťroku, štruktúrovaná podľa uvedených predbežných cieľov. Druhá časť, ktorá je zameraná na rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni, obsahuje rozhodnutia NBS ako aj prípadné rozhodnutia ECB. Tretiu časť tvoria prílohy: tabuľky s ukazovateľmi, podľa ktorých sa sledujú predbežné ciele a podklady pre rozhodnutie o miere proticyklického kapitálového vankúša.

1 Hodnotenie situácie Národnou bankou Slovenska

1.1 Nadmerný úverový rast a dlhové financovanie

V prvom štvrtroku 2017 sa trendy pozorované na trhu úverov počas celého uplynulého roka ešte zvýraznili. Vývoj charakteristický pre expanzívnu fázu finančného cyklu sa začiatkom roka 2017 ešte zrýchlil, keď úvery medziročne rástli 11,4 % tempom (10,3 % v závere roka 2016). Jedná sa o najrýchlejšie dynamiky za posledných osem rokov, pričom obdobné absolútne medziročné prírastky boli pozorované len v období vrcholiacej expanzie úverového cyklu v rokoch 2006-2009, pri vtedy ešte relatívne nízkej zadlženosti súkromného sektora. K silnejúcim tlakom na trhu úverov prispievajú faktory tak zo strany ponuky, ako aj dopytu. Priaznivý makroekonomický vývoj prejavujúci sa v situácii na pracovnom trhu a v rastúcich príjmoch podnikového sektora, pozitívny sentiment a výhľad stabilného vývoja zvyšujú dopyt po úveroch. Zo strany ponuky pôsobia na rast úverov pretrvávajúce nízke úrokové sadzby a marže, silná konkurencia a snaha bánk kompenzovať nízke marže vyšším objemom úverov aj pri vyššom riziku. Zrýchľujúce sa tempá na trhu úverov je možné pozorovať tak v sektore domácností, ako aj podnikov. Úvery domácnostiam medziročne rástli 13,9 % tempom (13,4 % v štvrtom štvrtroku 2016), najrýchlejšie od roku 2009. Rast úverov slovenským domácnostiam je už rok a pol najrýchlejší spomedzi všetkých krajín EÚ. Tieto rasty sa prejavujú aj vo vývoji na trhu nehnuteľností, keď až tri štvrtiny úverov domácnostiam predstavujú úvery na bývanie. Ceny nehnuteľností od začiatku roka rastú medziročne dvojciferným tempom. Silnejúci rast cien nehnuteľností podporuje aj znižujúca sa ponuka nehnuteľností, keď počet inzerovaných bytov medziročne klesol približne o tretinu a oproti situácii pred dvoch rokov dokonca o polovicu. Trend rastu cien bytov a pokles ich ponuky je pozorovateľný naprieč všetkými regiónmi Slovenska. To ovplyvňuje vývoj aj na primárnom trhu nehnuteľností, keď sa do popredia dostávajú novostavby, ktoré aktuálne predstavujú nadpolovičnú väčšinu všetkých predajov v hlavnom meste. Vysoké dynamiky rastu úverov sa prejavujú aj v náraste zadlženosti slovenských domácností, keď pomer ich dlhu k HDP dosiahol v prvom štvrtroku 2017 úroveň 39,1 % (38,3 % v závere roka 2016).

Rast úverov podnikovému sektoru sa v úvode roka 2017 ešte zvýšil, keď v prvom štvrtroku 2017 rástli úvery nefinančným spoločnostiam 7,4 % tempom (5,3 % na konci roka 2016). Rast úverov je už tri roky ťahaný prevažne úvermi investičného charakteru, čo súvisí s priaznivým výhľadom podnikov do budúcnosti. Zároveň po troch rokoch prepadov došlo začiatkom roka 2017 k nárastu prevádzkových úverov, čo môže naznačovať, že ambícia podnikov financovať svoju výrobu vo väčšej miere z vlastných zdrojov aktuálne dosiahla ich limity. Úvery rástli najmä v sektore komerčných nehnuteľností a v priemysle, kde atakovali 15 % dynamiky. Tento trend zvyšuje citlivosť bankového sektora voči ekonomickému vývoju. Vplyvom rastúcich úverov dochádza aj k zvyšovaniu zadlženosti podnikového sektora, keď dlh podnikov v pomere k HDP v prvom štvrtroku 2017 vzrástol na 53,3 % (52,4 % HDP v štvrtom štvrtroku 2016).

Akcelerujúca fáza finančného cyklu sa odráža aj vo vývoji sledovaných indikátorov, keď hodnota väčšiny z nich v prvom štvrtroku 2017 výraznejšie vzrástla. Zároveň všetky používané referenčné hodnoty indikátorov (buffer guides) po prvýkrát zhodne poukazujú na potrebu nenulovej úrovne proticyklického kapitálového vankúša (Tabuľka 3). Ukazovateľ odchýlky pomeru úverov k HDP od svojho dlhodobého trendu ($\text{Domestic credit-to-GDP}_{\text{trend gap}}$)³ v prvom štvrtroku 2017 vzrástol na

³ Vstupom pre tento indikátor je objem úverov podnikom a domácnostiam, ktoré boli poskytnuté domácimi bankami.

úroveň 4,96 % (4,48 % v predchádzajúcom štvrtroku), čo boli hodnoty vyskytujúce sa v rokoch 2007-2008 vo vrcholovej fáze predchádzajúceho expanzívneho cyklu. Referenčná hodnota tohto ukazovateľa indikuje úroveň proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 1,5 %. Rastúce tlaky na úverovom trhu naznačuje aj ukazovateľ Štandardizovaný credit-to-GDP_{trend} gap⁴, ktorého referenčná hodnota v prvom štvrtroku 2017 indikovala úroveň proticyklického kapitálového vankúša vo výške 2 %. Ukazovateľ Štandardizovaný credit-to-GDP gap⁵, ktorý zahŕňa celkový dlh súkromného sektora už druhý štvrtrok po sebe dosiahol kladné hodnoty, keď jeho hodnota v prvom štvrtroku 2017 vzrástla na úroveň 2,09 % (1,34 % v závere roka 2016), pričom indikuje nenulovú úroveň proticyklického kapitálového vankúša. Nezáporné hodnoty začal tento ukazovateľ nadobúdať od konca uplynulého roka po prvýkrát po siedmych rokoch. Aj ďalší ukazovateľ finančného cyklu, proticyklický smerovník, v prvom štvrtroku 2017 vzrástol na úroveň, ktoré dosahoval naposledy v období tesne pred nástupom krízy v roku 2008. Tento ukazovateľ sa už priblížil svojej maximálnej hodnote v jeho doterajšom vývoji, z leta 2008. K posilneniu tohto ukazovateľa v úvode roka 2017 prispeli všetky jeho zložky, makroekonomický vývoj, sentiment, rast zadlženosti súkromného sektora, vývoj cien nehnuteľností a vývoj kreditného rizika.

V prvom štvrtroku 2017 došlo ešte k akcelerácií tlakov na finančnom trhu. Naznačuje to zrýchlenie vo vývoji väčšiny sledovaných indikátorov. Od marca 2017 zároveň vstúpili do platnosti niektoré ustanovenia nového opatrenia o úveroch na bývanie⁶. Nadobudnutie účinnosti týchto opatrení sa však zatiaľ výraznejšie neprejavilo v spomalení dynamiky poskytovaných úverov. Zároveň v rámci finančného vývoja dochádza k viacerým štrukturálnym zmenám, keď aj makrostresové testovanie poukazuje na rastúcu citlivosť domáceho bankového sektora na negatívny scenár⁷. Dlhodobou historicky nízke úrovne úrokových mier eliminujú priestor bánk pre možnosť ďalšieho znižovania sadzieb, pričom sa dá predpokladať zmena doterajšieho trendu s tým, že úroky budú mať v budúcnosti skôr tendenciu k rastu. Historicky nízke úrovne úrokových mier, vyššia zadlženosť súkromného sektora, predlžovanie priemernej splatnosti poskytovaných úverov, vyššie expozície voči odvetviam citlivým na ekonomický vývoj zvyšujú citlivosť bankového sektora voči ekonomickému cyklu. Z tohto dôvodu aktuálne prebiehajúca expanzívna fáza finančného cyklu predstavuje vhodný moment pre posilnenie odolnosti bankového sektora voči rizikám, ktoré sa spravidla vytvárajú v dobrých časoch, avšak materializujú sa v čase stresu.

---

⁴ Ukazovateľ, ktorý je skomponovaný na základe údajov celkového dlhu nefinančného súkromného sektora odhadnutím chýbajúcich údajov za celkový dlh súkromného sektora až do roku 1993 a zakomponovaním menej volatilného ukazovateľa v menovateli: HDP_{trend}.

⁵ Počítané v súlade s požiadavkami Odporúčania ESRB 2014/1.

⁶ Opatrenie Národnej banky Slovenska z 13. decembra 2016 č. 10/2016, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie.

⁷ Analýza slovenského finančného sektora za rok 2016,

<http://www.nbs.sk/img/Documents/Dohlad/ORM/Analzy/protected/AnalzyaSFS2016.pdf>

1.2 Nadmerný časový nesúlad a trhov likvidita

Riziko likvidity v bankovom sektore sa v prvom štvrtroku 2017 mierne prehĺbilo. Potvrdilo sa tým pokračovanie dlhodobého trendu pomalého zvyšovania toho rizika. Podobne ako v predchádzajúcich štvrtrokoch, na zvyšovanie rizika likvidity vplval najmä pokles podielu štátnych dlhopisov a rast dlhodobých nelikvidných úverov (najmä úverov na bývanie). asov nesúlad aktív a pasív sa prehlboval aj rastom krátkodobých retailových vkladov, ktoré sa vsak vyznačovali dostatočnou stabilitou. Dôsledkom rýchleho rastu úverov je rastúci podiel úverov na vkladoch, ktor stúpol takmer na úroveň mediánu eurozóny.

1.3 Koncentrácia

Počas prvého štvrtroka nenastali vo vystaven bankového sektora voči riziku koncentrácie vyraznejie zmeny a riziko koncentrácie zostáva významným štrukturálnym rizikom pre slovens bankov sektor. Naďalej pokračujú niektor trendy zmierňujúce toto riziko, najmä pokles podielu slovensch štátnych dlhopisov, expozície voči cyperskm subjektom a kreditne riziko vo väčšine segmentov nefinančných podnikov.

1.4 Morálny hazard

Takmer všetky indikátory morlného hazardu počas prvého štvrtroka 2017 mierne narástli. Stpla koncentrácia aj celkových čistých aktív (ktor je na historicky vysokých rovniciach), aj chránených vkladov. Kým celkov podiel investícií do domácich štátnych dlhopisov mierne klesá, podiel v rámci bankového sektora stpa. Blízko maximlnch hodnôt sa pohybuje aj koncentrácia v oblasti aktív v rámci finančného systému. Naďalej je preto dleite zabezpeit vyšiu odolnst najvznamnejších bánk v sektore.

1.5 Finann infraštruktúra a ostatne riziká

Ron príspevok do Fondu ochrany vkladov za rok 2017 bol stanoven vo vyke 3 mil. . V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa jedná o pokles vyky príspevku, nakoľko sadzba na rok 2017 bola stanoven na úrovni 0,01 % objemu krytých vkladov oproti 0,03 % v roku 2016. Pokrytie krytých vkladov prostriedkami fondu sa tak v roku 2017 vyrazne ment nebude a zostane na úrovni blízko 0,6 %. Avsak z dôvodu dosiahnutia cieľovej úrovne 0,8 % krytých vkladov v roku 2024 možno oakvat vyšie sadzby príspevkov v budúcnosti.

Od roku 2016 určuje príspevky do Jednotného rezolučného fondu Rada pre riešenie krízových situácií. Tieto príspevky za cel bankov sektor za rok 2017 predstavujú 17,5 mil. .

Bankov sektor pokračoval v platen osobitného odvodu. Objem naakumulovaných prostriedkov z osobitného odvodu dosiahol takmer 750 mil.  k prvému štvrtroku 2017. Sadzba osobitného odvodu zostáva zafixovan na úrovni 0,2 % až do roku 2020⁸.

---

⁸ Na základe novely zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií.

2 Rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni

2.1 Aktuálne rozhodnutie NBS k príslušnému štvrťroku

Vývoj Domestic credit-to-GDP_{trend} gapu (Graf 4) a Proticyklického smerovníka (Graf 5), ako aj vývoj ukazovateľov nadmerného rastu úverov a finančnej páky (tabuľka v Prílohe A) potvrdil dôvody nenulovej výšky proticyklického kapitálového vankúša. Vzhľadom na pokračujúce zintenzívňovanie všetkých trendov, ktoré je bližšie popísané v časti 1.1, Banková rada NBS rozhodla o zvýšení miery proticyklického kapitálového vankúša na úroveň 1,25 % s účinnosťou od 1.8.2018⁹. V období od 1.8.2017 do 31.7.2018 bude miera proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 0,50 %.

Pri rozhodovaní o zvýšení miery proticyklického kapitálového vankúša Banková rada NBS zvažila aj pozíciu Európskej centrálnej banky v súlade s článkom 5 Nariadenia SSM¹⁰. Zvýšenie miery proticyklického kapitálového vankúša je v súlade s očakávaniami Európskeho výboru pre systémové riziká a s odporúčaniami Medzinárodného menového fondu.

Cieľom zvýšenia miery proticyklického kapitálového vankúša je zabezpečenie vyššej odolnosti slovenského bankového sektora vo vzťahu k rastúcim rizikám plynúcim z trhu úverov. V súvislosti so zvýšením úrovne proticyklického kapitálového vankúša sa neočakáva výrazný dopad na slovenský bankový sektor z dôvodu aktuálne dostatočnej úrovne kapitálu, ktorý banky majú vo svojich bilanciách. Väčšina bankového sektora, vrátane bánk, ktoré sú pod dohľadom ECB a ktoré tvoria temer 80 % úverového trhu, by mali aj po navýšení miery proticyklického kapitálového vankúša plniť požadované úrovne kapitálu (Graf 1). Zvýšenie úrovne proticyklického kapitálového vankúša by tak nemalo mať zásadný vplyv na úverovú aktivitu bankového sektora. Cieľom zvýšenia miery proticyklického kapitálového vankúša je posilnenie odolnosti bankového sektora do budúcnosti. Vybrané banky však budú pre naplnenie budúcich požadovaných úrovní kapitálu nútené upraviť svoju dividendovú politiku, respektíve prijať dodatočné opatrenia. Nakoľko účinnosť zvýšenia úrovne proticyklického kapitálového vankúša je až počnúc 1. augustom 2018, bankovému sektoru sa poskytuje adekvátny priestor pre prispôbenie sa novým požiadavkám a prijatie prípadných opatrení.

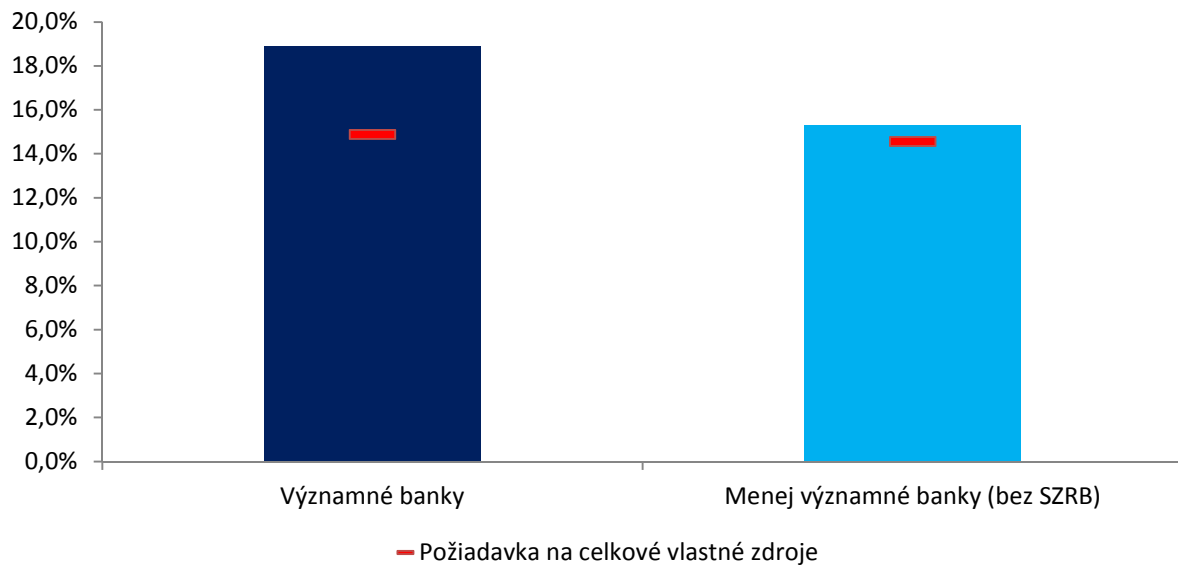
---

⁹<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/politika-obozretnosti-na-makrourovni2/rozhodnutia>

¹⁰ Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami, ďalej len „Nariadenie SSM“.

Graf 1 Modelovaný dopad zvýšenia proticyklického kapitálového vankúša na slovenský bankový sektor v roku 2018, scenár ponechania zisku v bankách (% z rizikovo-vážených aktív)

Zdroj: NBS.

Poznámky: Na grafe sú zobrazené minimálne regulačné požiadavky na celkové vlastné zdroje, vrátane piliera 1 a 2 a požadovaných kapitálových vankúšov. Predpoklad rastu úverového portfólia je v súlade so základným scenárom z makrotestovacieho testovania. V modelovanom scenári sa zároveň u troch bánk predpokladal nulový rast úverov, v súlade s vývojom uplynulého roka. Zisk v roku 2018 nebol zahrnutý do modelovania, straty boli zohľadnené.

2.2 Aktuálne platné nastavenie nástrojov zo strany NBS

Na základe rozhodnutia NBS č. 20/2016 z 26.7.2016 začína od 1.8.2017 platiť miera proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 0,50 %.

Dňa 13.12.2016 Banková rada NBS schválila opatrenie, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie (opatrenie NBS č. 10/2016), ktoré bolo do veľkej miery implementáciou častí odporúčania NBS v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni č. 1/2014, týkajúcich sa trhu úverov na bývanie. V porovnaní s pôvodným odporúčaním boli vykonané určité zmeny týkajúce sa minimálnej finančnej rezervy dlžníka alebo dodatočných limitov na pomer výšky úveru k hodnote zabezpečenia.¹¹

Dňa 31.1.2017 Banková rada Národnej banky Slovenska schválila zmenu odporúčania NBS v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni č. 1/2014 k rizikám spojeným s vývojom na trhu retailových úverov. Z Odporúčania č. 1/2014 boli vypustené tie časti, ktoré sa stali súčasťou opatrenia NBS č. 10/2016 alebo príslušných zákonov¹².

V súlade s rozhodnutím NBS č. 18/2016 a 19/2016 z 24. mája 2016 musia identifikované banky od 1. januára 2017 udržiavať vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika na celkovej úrovni 1 až 2 % rizikových expozícií. Na základe rozhodnutia NBS č. 5/2017 a 6/2017 z 30. mája 2017 sa celková úroveň týchto kapitálových vankúšov udrží na 2 % od 1. januára 2018 pre dve najväčšie

¹¹ http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/OPAT10-2016.pdf

¹² http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_UplneZneniaZakonov/Z0902016.pdf
http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_UplneZneniaZakonov/Z1292010.pdf

banky, pre ostatné banky identifikované ako lokálne systémovo významné sa výška celkového vankúša zníži na 1 až 1,5 % rizikových expozícií. Ďalšie aktuálne platné nástroje politiky obozretnosti na makroúrovni pokrývajúce najmä oblasť kapitálových požiadaviek zobrazuje Tabuľka 1.

2.3 Možné použitie nástrojov politiky obozretnosti na makroúrovni v strednodobom horizonte

Pripravované legislatívne zmeny v oblasti spotrebiteľských úverov

Aktuálne sa pripravuje transformácia zmeneného odporúčania NBS v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni č. 1/2014 k rizikám spojeným s vývojom na trhu retailových úverov do sekundárnej legislatívy, vrátane ich čiastočnej rekalkulácie. Dôležitým prínosom takejto zmeny bude rozšírenie regulačného rámca aj na iné subjekty než sú banky. Legislatíva v tejto oblasti tak prinesie väčšiu istotu všetkým bankovým aj nebankovým inštitúciám ohľadom rovnakých podmienok podnikania v oblasti retailových úverov.

Očakávaný vývoj miery proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku

Súčasný vývoj indikátorov nenaznačuje bezprostrednú potrebu zvýšenia miery proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku.

2.4 Rozhodnutia ECB týkajúce sa slovenského bankového sektora k príslušnému štvrtroku

K 10. júlu 2017 nebolo zo strany Európskej centrálnej banky vydané žiadne rozhodnutie v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni vo vzťahu k slovenskému bankovému sektoru.

Tabuľka 1 Aktuálne nastavenie nástrojov platných pre SR

Makroprudenciálny nástroj	3. štvrťrok 2016	4. štvrťrok 2016	1. štvrťrok 2017	2. štvrťrok 2017	3. štvrťrok 2017	Poznámka
Makroprudenciálne nástroje platné pre SR						
Vankúš na zachovanie kapitálu (§ 33b zákona o bankách)	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša (§ 33g zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0,5 %	Zvýšenie na úroveň 0,5 %, účinné od 1.8.2017 Ďalšie zvýšenie na 1,25 % účinné od 1.8.2018
Vankúš pre O-SII (§ 33d zákona o bankách) ¹	1 %	1 %	1 % až 2 %	1 % až 2 %	1 % až 2 %	Zníženie na úroveň 0,5 % až 1 % od 1.1.2018
Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33e zákona o bankách) ²			1 %	1 %	1 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na bývanie (čl. 124 nariadenia CRR)	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie (čl. 124 nariadenia CRR)	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	Plánované zvýšenie
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád (č. 164 nariadenia CRR)	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na podnikanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád (č. 164 nariadenia CRR)	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie - ostatné štáty EÚ (čl. 124 nariadenia CRR)	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na podnikanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	

Zdroj: NBS.

¹ Vankúš pre O-SII je určený pre Československú obchodnú banku, a.s., Poštovú banku, a.s., Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

² Vankúš na krytie systémového rizika je určený pre Československú obchodnú banku, a.s., Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

Tabuľka 2 Aktuálne nastavenie nástrojov platných pre zahraničné expozície

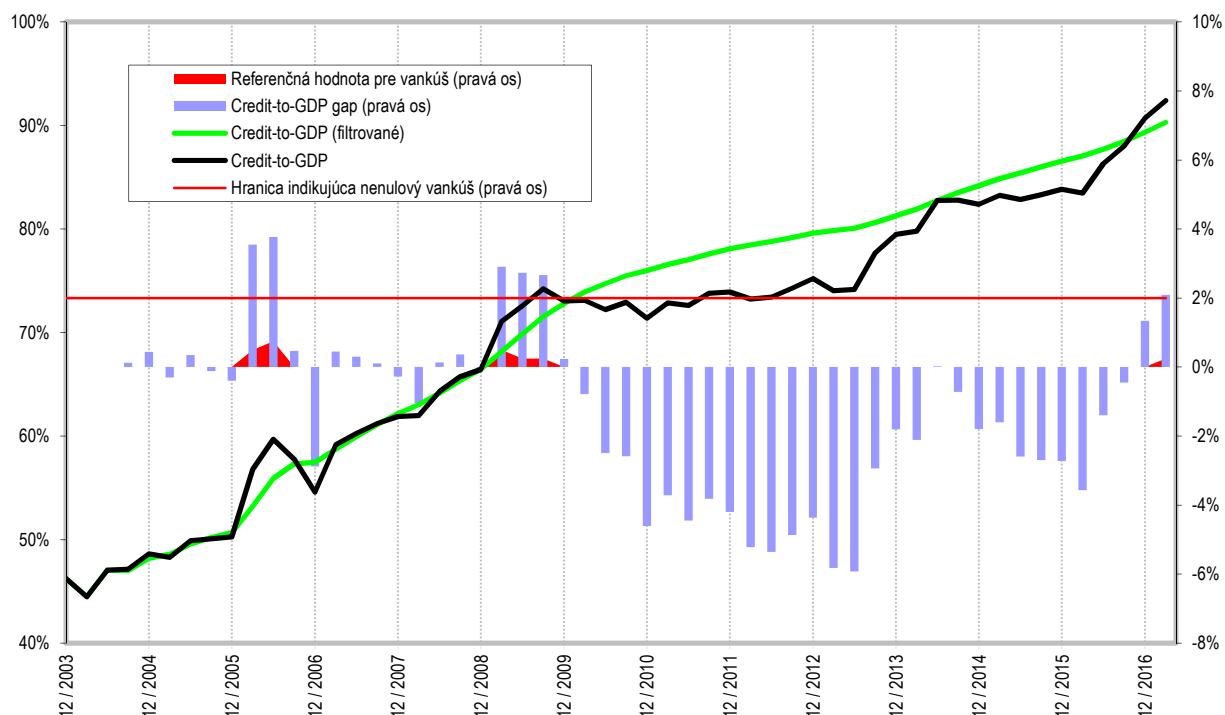
Makroprudenciálny nástroj	3. štvrťrok 2016	4. štvrťrok 2016	1. štvrťrok 2017	2. štvrťrok 2017	3. štvrťrok 2017	Poznámka
Makroprudenciálne nástroje platné pre zahraničie						
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Českú republiku (§ 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	Zvýšenie na 1 % od 1. júla 2018
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Švédsko (§ 33j zákona o bankách)	1,5 %	1,5 %	1,5 %	2 %	2 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre ostatné štáty EÚ (§ 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Nórsko (§ 33j zákona o bankách)	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	Zvýšenie na 2 % od 31. decembra 2017
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Island (§ 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %	Zvýšenie na 1,25 % od 1. novembra 2017
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Hongkong (§ 33i a § 33j zákona o bankách)	0,625 %	0,625 %	1,25 %	1,25 %	1,25 %	Zvýšenie na 1,875 % od 1. januára 2018 a na 2,5 % od 1. januára 2019
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre ostatné štáty sveta (§ 33i a § 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Vankúš na krytie systémového rizika pre Estónsko (§ 33f zákona o bankách)	0 %	1 %	1 %	1 %	1 %	
Vankúš na krytie systémového rizika pre ostatné štáty EÚ (§ 33f zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na bývanie - ostatné štáty EÚ (čl. 124 nariadenia CRR)	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %	Írsko, Chorvátsko, Malta, Slovinsko: prísnejšie podmienky na aplikáciu váhy 35 %
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie – Švédsko a Rumunsko (čl. 124 nariadenia CRR)	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	Rumunsko: prísnejšie podmienky na aplikáciu váhy 50 %
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie - ostatné štáty EÚ (čl. 124 nariadenia CRR)	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	Spojené kráľovstvo: sprísnenie podmienok na aplikáciu váhy 50 %
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - Nórsko (č. 164 nariadenia CRR)	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na podnikanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	

Zdroj: ESRB.

Príloha B Proticyklický kapitálový vankúš

Graf 2 Štandardizovaný Credit-to-GDP gap

Zdroj: NBS, ŠÚ SR.

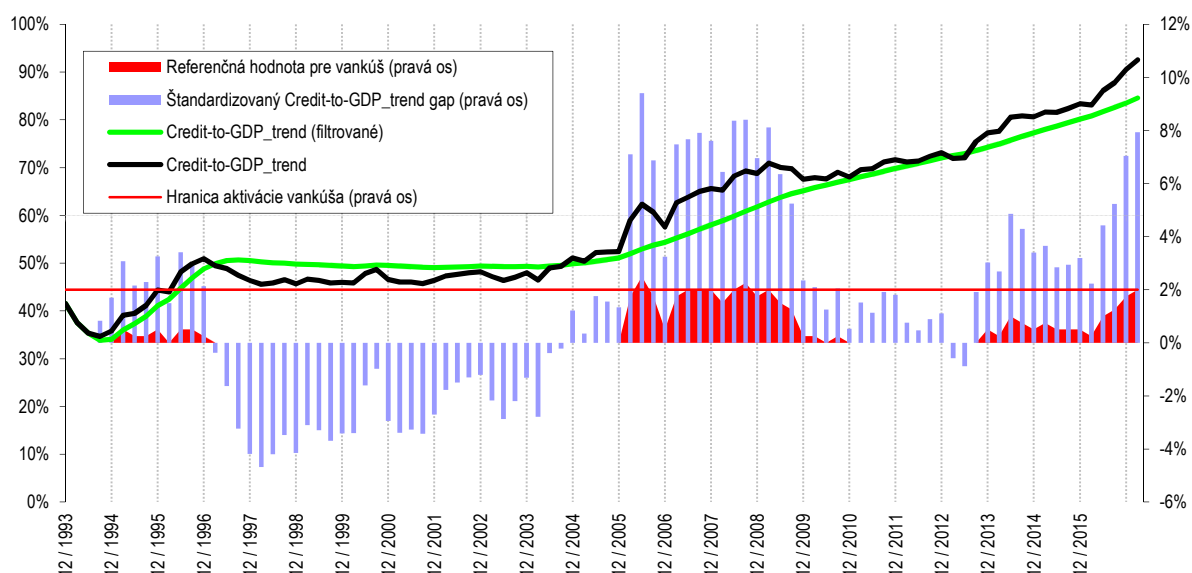
Poznámky:

Credit-to-GDP_{trend} gap vychádza z celkového dlhu nefinančných podnikov a domácností.

Kalibrácia referenčnej hodnoty je v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 3 Štandardizovaný Credit-to-GDP_{trend} gap

Zdroj: NBS, ŠÚ SR.

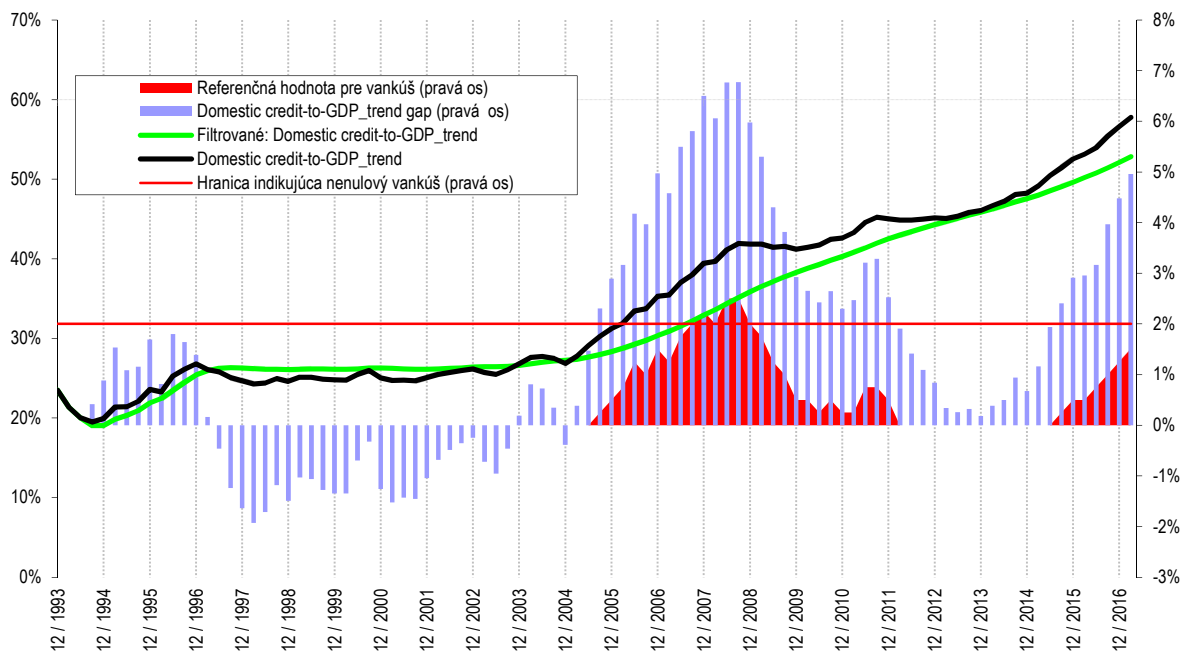
Poznámky:

Credit-to-GDP_{trend} gap vychádza z celkového dlhu nefinančných podnikov a domácností, údaje za zahraničný dlh podnikov v období 1993 – 2002 sú dopočítané pomocou údajov za domáci dlh podnikov.

Kalibrácia referenčnej hodnoty je v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 4 Domestic credit-to-GDP_{trend} gap

Zdroj: NBS, ŠÚ SR.

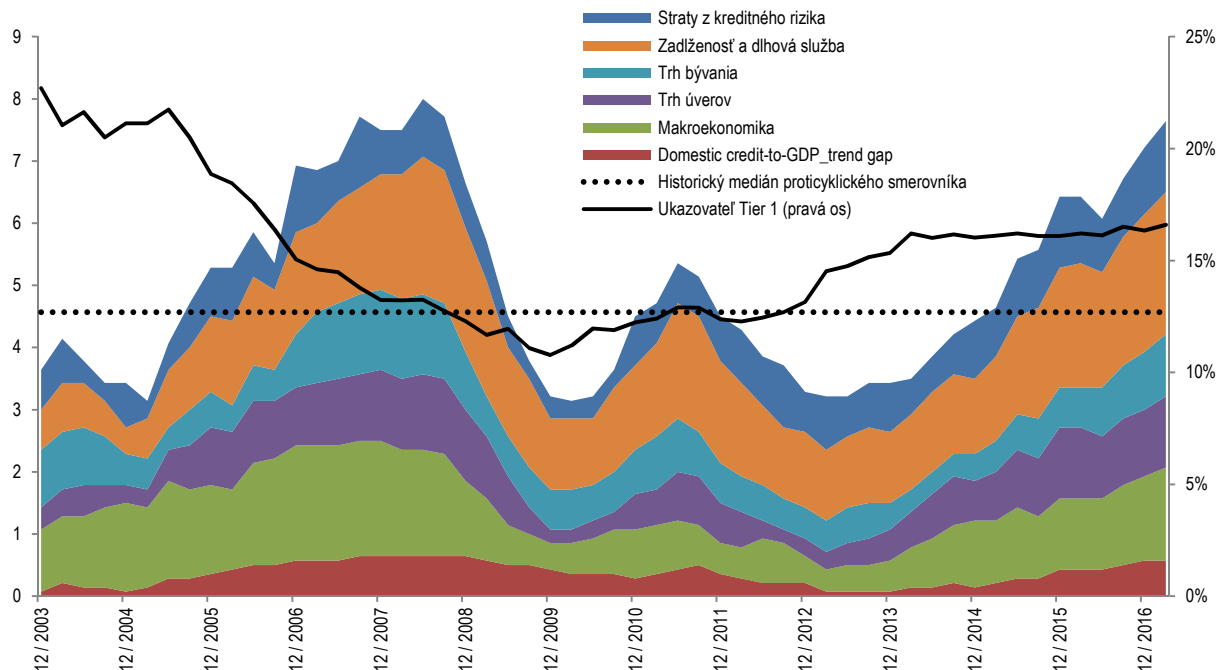
Poznámky:

Domestic credit-to-GDP gap vychádza z úverov podnikom a domácnostiam poskytnutých domácim bankovým sektorom.

Domestic credit-to-GDP gap je vypočítaný podľa § 33g, odsek 2a zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časť B2.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 5 Proticyklický smerovník

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, CMN.

Poznámka: Ukazovateľ je vypočítaný v súlade s § 33g, odsek 1c, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časti C a D.

Tabuľka 3 Východiská pre proticyklický kapitálový vankúš k 31.3.2017

Indikátor	Referenčná hodnota	Podiel dlhu na HDP	Odchýlka podielu dlhu na HDP od svojho dlhodobého trendu
Štandardizovaný Credit-to-GDP gap (Graf 2)	0,25 %	92,4 %	2,09 %
Štandardizovaný Credit-to-GDP _{trend} gap (Graf 3)	2,00 %	92,4 %	7,94 %
Domestic credit-to-GDP _{trend} gap (Graf 4)	1,50 %	57,7 %	4,96 %
Proticyklický smerovník (Graf 5)	2,25 %		

Zdroj: NBS.

Poznámka: Tabuľka je zostavená na základe povinnosti vyplývajúcej z § 33g, odsek 2, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Štandardizovaný Credit-to-GDP gap zatiaľ nemá výpovednú hodnotu z hľadiska miery proticyklického kapitálového vankúša z dôvodu krátkosti časového radu.